

Fotóregény az ország pereméről

Schnelczer Zoltán
medvesaljai életképei

TARNÓCZI LÁSZLÓ

Az ember szép. Szép, mert az Isten teremtette. Barázdált arcú öregek néznek ránk Schnelczer Zoltán fekete-fehér képeiről, csöndes beszélgetésbe elegyedek velük. Könnyű szívvel fordulok feléjük, nagyszüleim, dédszüleim ezek az ismeretlenek. Értem szavuk és szótlanságuk, szegénységbe rekedt büszkeségeiket és megalkuvásaikat, munkában koptatott életüket, amit mára betetézett a dologtalanság.

A történelem statisztái ők, akiknek apjuk nevét tollal egyházi anyakönyvbe írták, sírfeliratuk többségét pedig vesztett háborúk emlékoszlopaira vassal vésték. A Schnelczer Zoltán által megörökítették némelyikéről is ma már talán csak sírfelirat és az annál is gyorsabban kopó emlékezet őrzi, hogy éltek. S ennek a csöndes, szerény, a világról fiatal kora ellenére oly sokat tudó, vagy legalább is sejtő füleki fotósnak a sárguló papírképei.

Schnelczer Medvesalja házaiba zörgettet be velünk. Pontosabban észrevétlen visz be minket a nyári konyhákba, fészerekbe és szobákba, hogy megmutasson egy gyorsan tűnő világot. Embereket, akikhez olyan közel tudott kerülni, hogy a fényképezőgépéről már nem vesznek tudomást, mi meg láthatatlanok maradhatunk.

Tajti, Egyházasbást, Vecseklő, Gömöralmágy... Sok-sok elfeledésre ítélt falu nevét tanítja a tárlatlátogatókkal a fotós, aki a senkiföldjére visz. Palócföldön, Gömörország peremén járunk. Szeretem ezeket az országhatár-szélére szorult, sorsfedezettel áldott vagy vert embereket, mert nem többek, de nem is kevesebbek, mint emberek. Emberek, akik születtek, éltek, öleltek, s ha háborúk jöttek, s más nem tehettek, tán öltek is, míg megöregedtek végül.

Bútoraikon szakadozik az ereszték, szalmaszékjüket már évek óta újra sem tömték, s akiknek arcára legritkábban a mosoly szántott barázdát. Vályogházukat az egerek kikezdték, a meghajlott mestergerenda és a deszkamennyezet közé tett egyetlen olvasmányukat pedig már csak vasárnaponként porolják le a szerszámnyelekhez görbült ujjai.

Emberek, akiknek foltozott, stoppolt ruháját az öregség szaga járja át, s akik úgy ülnek a szappanos vízű mázas mosdótálra bámulva, mintha a reggeli mosakodáskor a keresztséget vennék föl.

Schnelcer náluk nem vendég, úgy érezzük, hozzájuk tartozik. Városi emberként a fényképezőgépével úgy tud ott lenni közöttük, hogy amikor a lenséjébe néznek ezek az emberek, önkéntelenül is számvetést kell tenniük. Engedik, hogy a falvédőkre varrt örömeik mögé lássunk: megértsük földszeretetüket, megismerjük az elvesztett vagy idegenbe szakadt gyermekeik miatti fájdalmaikat, s adjunk esélyt arra, hogy a világ velünk forduljon feléjük.

A többnyire fekete-fehér képeivel krónikát, s tán regényt ír nekünk Schnelcer Zoltán. A fotográfia eszközeivel nemcsak dokumentál, de művészi módon sűrít évtizedeket pillanattá. Alapos és lelkiismeretes ember, aki nem elégszik meg azzal, hogy tisztességes portrékat, életképeket készít, évvel később is nyomon követi regényalakjainak sorsát. Visszamegy, és újra exponál. Tárlatait látva, kíváncsian várjuk ennek a regénynek folytatását vagy újabb fejezetét.

